

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gruodžio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Jurisdikcija — Byla dėl delikto ar kvazidelikto — Pasirinktinės distribucijos tinklas — Perpardavimas internetu už tinklo ribų — Ieškinys dėl neteisėtos veiklos nutraukimo — Siejamasis veiksnys“

Byloje C-618/15

dėl *Cour de cassation* (Prancūzija) 2015 m. lapkričio 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. lapkričio 23 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Concurrence SARL

prieš

Samsung Electronics France SAS,

Amazon Services Europe Sàrl

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Concurrence SARL*, atstovaujamos advokato P. Ricard,
- *Amazon Services Europe Sàrl*, atstovaujamos advokatų A. Bénabent ir M. Jéhannin,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir C. David,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* D. Del Gaizo,
- Liuksemburgo vyriausybės, atstovaujamos D. Holderer, padedamos advokato M. Thewes,

* * Proceso kalba: prancūzų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos C. Cattabriga ir M. Heller,
susipažinęs su 2016 m. lapkričio 9 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Concurrence SARL*, įsteigtos Prancūzijoje, ginčą su *Samsung Electronics France* (toliau – *Samsung*), taip pat įsteigta Prancūzijoje, ir *Amazon Services Europe Sàrl* (toliau – *Amazon*), įsteigta Liuksemburge, dėl draudimų perparduoti už pasirinktinės distribucijos tinklo ribų ir prekyvietėje tariamo pažeidimo, teikiant pasiūlymus sudaryti pirkimo–pardavimo sandorius internetu įvairiose valstybėse narėse eksploatuojamose interneto svetainėse.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Iš Reglamento Nr. 44/2001 2 konstatuojamosios dalies matyti, kad juo siekiama dėl tinkamo vidaus rinkos veikimo priimti „nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą“.
- 4 Šio reglamento 11, 12 ir 15 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
„(11) Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriuose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.
(12) Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.
<...>
(15) Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai.
<...>“
- 5 Minėto reglamento II skyriuje nustatytos jurisdikcijos taisyklės.

- 6 Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ esančio 2 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

- 7 Šio reglamento minėtame 1 skirsnyje esančio 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„[Vienoje] valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

- 8 Minėto reglamento II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“ esančio 5 straipsnio 3 punkte nustatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti [, teisme].“

- 9 Reglamentas Nr. 44/2001 buvo panaikintas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1) 80 straipsniu. Pagal šio reglamento 81 straipsnio antrą įtrauką jis taikomas tik nuo 2015 m. sausio 10 d.

Prancūzijos teisė

- 10 Laikotarpiu, kai klostėsi bylos faktinės aplinkybės, Prekybos kodekso L. 442-6 straipsnio 1 dalies 6 punkte buvo numatyta:

„Bet kuris gamintojas, prekiautojas, pramonininkas ar amatų registre įregistruotas asmuo yra atsakingas ir privalo atlyginti žalą, jei:

<...>

6° tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvavo pažeidžiant draudimą perparduoti už distributoriaus, kuriam yra privaloma pasirinktinės ar išimtinės distribucijos sutartis, kuriai pagal taikytinas konkurencijos taisykles taikoma išimtis, tinklo ribų.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 11 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *Concurrence* vykdo plačiamai visuomenei skirtų elektronikos prekių mažmeninės prekybos veiklą ir parduoda jas Paryžiuje (Prancūzija) esančioje parduotuvėje ir internetinėje parduotuvėje „concurrency.fr“. 2012 m. kovo 16 d. *Concurrence* sudarė pasirinktinės distribucijos sutartį su *Samsung* „Specializuota mažmeninė prekyba *Elite*“ dėl *Samsung* prekių ženklo aukštos kokybės produktų, t. y. serijos ELITE. Šioje sutartyje, be kita ko, buvo numatytas draudimas parduoti nagrinėjamus produktus internetu.

- 12 Sudarius šią sutartį tarp šalių kilo ginčas. *Samsung* apkaltino *Concurrence* pažeidus pasirinktinės distribucijos sutartį parduodant ELITE serijos produktus savo interneto svetainėje. *Concurrence* savo ruožtu ginčijo šios sutarties sąlygų teisėtumą, be kita ko, teigdama, kad jos nėra vienodai taikomos visiems platintojams, iš kurių kai kurie prekiauja nagrinėjamais produktais įvairiose *Amazon* interneto svetainėse, o *Samsung* į tai nereaguoja.
- 13 2012 m. kovo 20 d. laišku *Samsung* pranešė *Concurrence*, kad nuo 2013 m. birželio 30 d. šalių komerciniai santykiai nutraukiami.
- 14 2012 m. balandžio mėn., remdamasi *Samsung* atsisakymu pristatyti jai ELITE serijos produktus pažeidžiant prisiimtus įsipareigojimus, *Concurrence* kreipėsi dėl *Samsung* į *tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinių bylų teismas) (Prancūzija) laikinąsias apsaugos priemones taikantį teisėją.
- 15 2012 m. balandžio 18 d. nutartimi šis teismas atmetė *Concurrence* reikalavimus. Šią nutartį patvirtino laikinąsias apsaugos priemones taikantis *cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) (Prancūzija) 2012 m. spalio 25 d. sprendimu.
- 16 2012 m. gruodžio 3 d. *Concurrence* dėl *Samsung* antrą kartą kreipėsi į *tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinių bylų teismas) laikinąsias apsaugos priemones taikantį teisėją, prašydama pripažinti pasirinktinės distribucijos sutartimi nustatytą draudimą parduoti ELITE serijos produktus internetu netaikytinu ir todėl įpareigoti *Samsung* toliau tiekti jai produktus, kuriems taikoma ši sutartis. Be to, tą pačią dieną *Concurrence* pirmą kartą kreipėsi į teismą dėl *Amazon*, kad ši būtų įpareigota iš savo interneto svetainių *Amazon.fr*, *Amazon.de*, *Amazon.co.uk*, *Amazon.es* ir *Amazon.it* atšaukti visus tam tikro kiekio *Samsung* produktų modelių pasiūlymus.
- 17 2013 m. vasario 8 d. nutartimi, priimtoje *inter partes* procese, laikinąsias apsaugos priemones taikantis *tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinių bylų teismas) nutarė, kad neturi jurisdikcijos dėl *Amazon* interneto svetainių, veikiančių ne Prancūzijoje, ir kad nėra pagrindo taikyti laikinąsias apsaugos priemones pagal *Concurrence* reikalavimus dėl *Samsung*, ir atmetė *Concurrence* reikalavimus dėl *Amazon*.
- 18 2013 m. birželio 27 d. *Concurrence* pateikė apeliacinį skundą dėl šios nutarties *cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas).
- 19 2014 m. vasario 6 d. sprendimu *cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) iš dalies pakeitė 2013 m. vasario 8 d. *tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinių bylų teismas) laikinąsias apsaugos priemones taikančio teisėjo nutartį, pripažindamas nepriimtinais *Concurrence* reikalavimus *Samsung* ir atmesdamas *Concurrence* reikalavimus *Amazon*. Tuo pačiu sprendimu *cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) patvirtino šią nutartį, nurodydamas, kad Prancūzijos Respublikos teismai neturi jurisdikcijos dėl ieškinio, susijusio su *Amazon* svetainėmis, veikiančiomis ne šios valstybės narės teritorijoje.
- 20 *Concurrence* pateikė kasacinį skundą dėl šio sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 21 Kasaciniame skunde *Concurrence* tvirtina, kad skundžiamame sprendime Prancūzijos teismas klaidingai pripažintas neturinčiu jurisdikcijos dėl *Amazon* interneto svetainių ne Prancūzijos teritorijoje, nes jos nėra skirtos Prancūzijos visuomenei. Net darant prielaidą, kad interneto svetainės prieinamumo kriterijaus nepakanka, *cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas), neturėdamas teisinio pagrindo, neišnagrinėjo, ar remiantis pardavimo *Amazon* interneto svetainėse sistema leidžiama išsiųsti parduoti siūlomas prekes ne tik į nagrinėjamos interneto svetainės kilmės šalį, bet ir į kitas valstybes nares, pavyzdžiui, į Prancūziją, o tai leistų pagrįsti Prancūzijos teismo jurisdikciją.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jo nagrinėjamas ginčas ypatingas, nes neatitinka nė vienos iš hipotezių, jau nagrinėtų Teisingumo Teismo praktikoje, susijusioje su Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktu. Pareikštu ieškiniu siekiama nutraukti veiksmus, tariamai sukeliančius žalą Prancūzijoje įsteigtam įgaliotajam platintojui, eksploatuojančiam prekybos internetu svetainę, nes buvo pažeistas pasirinktinės distribucijos sutartyje numatytas draudimas perparduoti produktus už pasirinktinės distribucijos tinklo, kuriam jis priklauso, ribų ir skelbti pasiūlymus sudaryti pirkimo–pardavimo sandorius elektroninėje prekyvietėje įvairiose Prancūzijoje ir kitose valstybėse narėse eksploatuojamose interneto svetainėse.

23 Šiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) (Prancūzija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad jeigu yra tariamai pažeidžiami draudimai perparduoti už pasirinktinės distribucijos tinklo ribų ir prekyvietėje, teikiant pardavimo pasiūlymus internetu įvairiose valstybėse narėse eksploatuojamose interneto svetainėse, įgaliotasis platintojas, manydamas, kad patyrė žalą, turi teisę pareikšti ieškinį dėl tokiomis aplinkybėmis susiklosčiusios neteisėtos padėties nutraukimo tos šalies, kurios teritorijoje yra arba buvo prieinamas internetu pateikiamas turinys, teisme, ar gal turi būti kitas siejamasis veiksnys?“

Dėl prejudicinio klausimo

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu iš esmės siekia sužinoti, kaip reikia aiškinti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą siekiant priskirti šioje nuostatoje suteiktą jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl atsakomybės už draudimo parduoti už pasirinktinės distribucijos tinklo ribų pažeidimą, padarytą dėl to, kad interneto svetainėse, veikiančiose įvairiose valstybėse narėse, pateikiamas produktų, kurie yra šio tinklo dalykas, pasiūlymas.

25 Pirmiausia reikia priminti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti autonomiškai ir siaurai ir kad šioje nuostatoje esančios formuluotės „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti“ reiškia ir vietą, kurioje žala atsirado, ir vietą, kurioje atsirado žalą lėmusi aplinkybė, todėl ieškinys atsakovui ieškovo nuožiūra gali būti pareikštas vienos iš šių dviejų vietų teisme (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.*, C-47/14, EU:C:2015:574, 72 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

26 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką jurisdikcijos taisyklė, numatyta minėto reglamento 5 straipsnio 3 punkte, pagrįsta itin glaudžia ginčo ir vietos, kurioje įvyko arba gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismų sąsaja, o tai pateisina jurisdikcijos priskyrimą pastariesiems dėl gero teisingumo vykdymo ir veiksmingo proceso organizavimo priežasčių (2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.*, C-47/14, EU:C:2015:574, 73 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

27 Delikto ir kvazidelikto bylose vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismas paprastai turi geriausias galimybes priimti sprendimą pirmiausia dėl ginčo dalyko artumo ir lengvesnio įrodymų rinkimo (2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.*, C-47/14, EU:C:2015:574, 74 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

28 Taigi, nustačius vieną iš sąsajos elementų, kurie pripažįstami pagal šio sprendimo 25 punkte primintą teismo praktiką, turi būti galima nustatyti teismo, objektyviai galinčio geriausiai įvertinti, ar tenkinamos asmens, kuriam iškelta byla, atsakomybę pagrindžiančios sąlygos, jurisdikciją, o tai reiškia, kad teisėtai galima kreiptis tik į tą teismą, kurio veiklos teritorijoje yra šis reikšmingas sąsajos elementas (žr. 2015 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Holterman Ferho Exploitatie ir kt.*, C-47/14, EU:C:2015:574, 75 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

- 29 Pagrindinėje byloje, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 40 punkte, kyla klausimas, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi jurisdikciją vien dėl tariamos žalos atsiradimo vietos.
- 30 Dėl šios sąsajos Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs ne tik tai, kad vieta, kurioje atsiranda žala, gali skirtis, atsižvelgiant į tai, kokia teisė buvo tariamai pažeista, bet taip pat tai, jog rizika, kad žala atsiras tam tikroje valstybėje narėje, siejama su sąlyga, kad teisė, kuri, teigiama, buvo pažeista, turi būti saugoma šioje valstybėje narėje (žr. 2015 m. sausio 22 d. Sprendimo *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, 29 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 31 Vadinas, jeigu teismo, į kurį kreiptasi, valstybės narės suteikta apsauga taikytina tik šios valstybės narės teritorijoje, šis teismas turi jurisdikciją nagrinėti tik žalą, padarytą šios valstybės narės teritorijoje (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 3 d. Sprendimo *Pinckney*, C-170/12, EU:C:2013:635, 45 punktą ir 2015 m. sausio 22 d. Sprendimo *Hejduk*, C-441/13, EU:C:2015:28, 36 punktą).
- 32 Šiuo atveju, pirma, už draudimo perparduoti už tinklo ribų pažeidimą baudžiama pagal bylą nagrinėjančio teismo valstybės narės teisę, todėl yra natūralus ryšys tarp šio teismo ir pagrindinės bylos, kuris pagrindžia šio teismo jurisdikciją.
- 33 Antra, šios valstybės narės teritorijoje atsirado tariama žala. Kai pasirinktinės distribucijos tinklo sąlygos pažeidžiamos naudojant internetą, žala, kuria gali remtis platintojas, yra jo pardavimų sumažėjimas dėl pardavimų, įvykdytų pažeidžiant tinklo sąlygas, ir dėl to prarastas pelnas.
- 34 Šiuo klausimu tai, kad interneto svetainės, kuriose pateikiamas produktų, kuriems taikoma pasirinktinės distribucijos teisė, pasiūlymas, veikia kitose nei bylą nagrinėjančio teismo valstybėse narėse, neturi reikšmės, nes dėl tose kitose valstybėse narėse padarytų veiksmų atsirado žala ar kilo grėsmė, jog ji atsiras, teismo, į kurį kreiptasi, veiklos teritorijoje, ir tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 5 d. Sprendimo *Coty Germany*, C-360/12, EU:C:2014:1318, 57 ir 58 punktus).
- 35 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą, siekiant priskirti pagal šią nuostatą suteiktą jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl atsakomybės už draudimo parduoti už pasirinktinės distribucijos tinklo ribų pažeidimą, padarytą dėl to, kad interneto svetainėse, veikiančiose įvairiose valstybėse narėse, pateikiamas produktų, kurie yra šio tinklo dalykas, pasiūlymas, turi būti aiškinamas taip, kad vieta, kurioje atsiranda žala, turi būti laikoma esančia valstybės narės, kurioje šis draudimas parduoti užtikrinamas suteikiant galimybę pareikšti nagrinėjamą ieškinį, teritorijoje, t. y. teritorijoje, kurioje, anot ieškovo, sumažėjo jo pardavimai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 36 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punktą turi būti aiškinamas taip, kad, siekiant priskirti pagal šią nuostatą suteiktą jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl atsakomybės už draudimo parduoti už pasirinktinės distribucijos tinklo ribų pažeidimą, padarytą dėl to, kad interneto svetainėse, veikiančiose įvairiose valstybėse narėse,

pateikiamas produktų, kurie yra šio tinklo dalykas, pasiūlymas, vieta, kurioje atsiranda žala, turi būti laikoma esančia valstybės narės, kurioje šis draudimas parduoti užtikrinamas suteikiant galimybę pareikšti nagrinėjamą ieškinį, teritorijoje, t. y. teritorijoje, kurioje, anot ieškovo, sumažėjo jo pardavimai.

Parašai.